

Onderwijs

vanuit **AUTISME** bekeken

Omdat een andere blik je leven verrijkt

Kinderen met autisme

Kinderen met autisme hebben een andere manier van informatieverwerking. Daardoor ervaren zij de omgeving en sociale contacten anders dan kinderen zonder autisme. Soms komen prikkels uit de omgeving veel intensiever binnen, terwijl het kind op andere momenten juist minder signalen oppakt. Ook communiceren kinderen met autisme vaak op een andere manier.

Een kind met autisme verenigt verschillende mentale leeftijden in zich. Cognitief zijn kinderen met autisme vaak verder dan leeftijdsgenoten, terwijl het sociale inzicht en de zelfstandigheid vaak later ontwikkelen. Problemen ontstaan als de omgeving verwacht dat het kind zich gedraagt volgens zijn kalenderleeftijd, terwijl hij op het ene vlak veel verder is en op het andere vlak eigenlijk nog een jong kind. Het mag duidelijk zijn dat een kind met een waaier aan mentale leeftijden een speciale onderwijsbehoefte heeft. Maatwerk in onder-

wijs én zorg is nodig om een kind met autisme een veilige omgeving te bieden waarin hij zich evenwichtig kan ontwikkelen.

Wat is nodig?

- De echte deskundigheid zit in het kind met autisme zelf. Die kan het beste aangeven wat het nodig heeft. Vraag er naar!
- Kinderen met autisme nemen taal vaak heel letterlijk. En vinden het lastig om niet-specifieke vragen te beantwoorden (bijvoorbeeld 'hoe gaat het met je?'). Houd daar rekening mee in de communicatie.
- Geef het kind tijd om een antwoord te geven, maar kijk wel goed naar de non-verbale communicatie. Als u verwarring ziet, is het goed om te checken of uw vraag wel duidelijk was.
- Een open houding en begrip van leerkrachten, klasgenoten, het kind met autisme en de ouders helpt om met autisme om te gaan.
- Een persoonlijke klik met de leerkracht of begeleider van het kind met autisme is essentieel om deze kinderen zich evenwichtig te laten ontwikkelen en 'binnenboord' te houden.
- Kijk eens vanuit het kind met autisme. Als leerkracht kunt u dan beter begrijpen wat het kind nodig heeft en ook beter voor het kind opkomen.
- Vertrouw de informatie die de ouders geven over hun ervaringen met het kind. Die informatie helpt om een veilige omgeving voor het kind te creëren.

Een veilige leeromgeving gebaseerd op de overtuiging dat ieder kind zich kan ontwikkelen. Dat is de basis voor goed onderwijs aan alle kinderen, maar zeker bij kinderen met autisme. Wat vraagt dit van leerkrachten, schoolleiders en bestuurders?

Leerkrachten: kennis en attitude

- Faciliteer ontwikkeling bij ieder kind, ook als een kind zich in een andere volgorde of tempo ontwikkelt.
- Kijk en luister naar het kind en de ouders. Geef aandacht aan wat het kind wél kan en zorg voor positieve leerervaringen.
- Erken de ouders als expert bij het zoeken naar de beste benadering van het kind.
- Verdiep u in (nieuwe inzichten over) autisme. Het is essentieel dat u zich kunt verplaatsen in de leefwereld van een kind met autisme, zodat u vertrouwen kunt geven.
- Sta open voor 'anders zijn'. Voorkom dat het kind met autisme zich voortdurend aan moet passen. Kweek begrip in de klas en op school voor het anders zijn van een kind met autisme.
- Ga professioneel om met 'niet weten' (handelingsverlegenheid). Ieder kind met autisme is weer anders en roept nieuwe vragen op. Ben niet bang om dat te bespreken met collega's en om tijdig ondersteuning in te roepen.
- Zorg voor kennis over verschillende leermethoden en de ruimte om maatwerk te leveren aan alle kinderen, in het bijzonder de kinderen met autisme.

Schoolleiders: inclusieve visie

- Draag een inclusieve visie uit. Niet alleen in woorden, maar ook in daden.
- Neem verantwoordelijkheid voor elk kind op school en voorkom schooluitval.
- Maak flexibiliteit in de schoolorganisatie mogelijk, bijvoorbeeld: aangepaste schooltijden, aantal vakken, een plek om tot rust te komen enzovoort.
- Erken de gezamenlijke verantwoordelijkheid met de ouders, zie hen als pedagogische partners en benut hun ervaringsdeskundigheid.
- Haal op tijd de juiste deskundigheid binnen op gebied van onderwijs en zorg.
- Richt een intern expertiseteam op dat leerkrachten samen met ouders kan ondersteunen.

“De deskundigheid zit in het kind: praat als volwassenen niet óver het kind, maar mét het kind.”

Martine Delfos

Schoolbesturen en samenwerkingsverbanden: inclusieve houding en vrije ruimte

- Draag een inclusieve visie uit. In een inclusieve visie staan de mogelijkheden van kinderen centraal, en is er ruimte voor kinderen om anders te zijn. Anders zijn is geen beperking, het is een uitgangspunt.
- Stimuleer keuzevrijheid van scholen om maatwerk te leveren aan kinderen met autisme.
- Stimuleer het aanbieden van pauzeplekken, trajectgroepen, I-klassen. Geef ook ruimte aan (buitenschoolse) initiatieven en experimenten die uitval en thuiszitters voorkomen.

“Iedereen zei dat het niet kon, totdat er iemand kwam die autisme had.”

Ervaringsdeskundige, programma Vanuit autisme bekeken

Over Autisme

Mensen met autisme hebben een andere manier van informatieverwerking en dragen daardoor op positieve wijze bij aan een gezonde en diverse samenleving. De talenten en mogelijkheden van mensen met autisme worden nog onvoldoende benut. Dit vraagt van een samenleving een klimaat waarin ieder individu de mogelijkheden krijgt om zich te ontwikkelen en volwaardig te participeren. Als het gaat om autisme is hier nog veel terrein te winnen. Hier kan iedereen een bijdrage aan leveren.

- In Nederland hebben ongeveer 190.000 kinderen en volwassenen autisme. Lang niet iedereen heeft een diagnose.
- Autisme komt voor bij mannen én vrouwen op alle intelligentieniveaus.
- Mensen met autisme hebben een andere manier van informatieverwerking en hebben daardoor regelmatig moeite met sociale contacten en communicatie, hebben vaak specifieke interesses en raken sneller overprikkeld.
- Je wordt met autisme geboren; het wordt niet veroorzaakt door de opvoeding.
- De aard en intensiteit van autisme varieert per persoon, gedurende de dag en het leven.
- De behoefte aan begeleiding varieert. In periodes van verandering, bijvoorbeeld bij de overgang van school of werk kan er meer begeleiding nodig zijn.
- Er is geen medicijn tegen autisme.
- Iedere persoon met autisme heeft ontwikkelingsmogelijkheden, maar wel in zijn eigen tempo of volgorde.
- Er komt steeds meer oog voor de waardevolle aspecten van autisme.

**“Als je autisme hebt, lijkt dat op een trein.
Je kunt alleen het spoor volgen. Maar je kan
wel leren om nieuwe sporen aan te leggen.”**

Kay Zwiers, 7 jaar (2010)

Vanuit autisme bekeken

Het programma staat voor een inclusieve samenleving die diversiteit omarmt en benut. En die kwaliteiten en ontwikkelmogelijkheden van mensen als vertrekpunt neemt. In een inclusieve samenleving is het vanzelfsprekend dat mensen open kunnen zijn over hun autisme en aan kunnen geven hoe zij optimaal functioneren, in de samenleving, op school, de sportclub en op de werkplek.

Contact

info@vanuitautismebekeken.nl
www.vanuitautismebekeken.nl

Meer weten over onderwijs en autisme?

www.autisme.nl

Nederlandse Vereniging van Autisme zet zich in voor de belangen van mensen met autisme en hun naasten in alle levensfasen en op alle levensterreinen.

www.hetkind.org

Een platform waarop onderwijsbetrokkenen theorie en praktijkverhalen met elkaar verbinden en delen.

www.balansdigitaal.nl

De landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag.

www.lecso.nl

Landelijk expertisecentrum speciaal onderwijs.

www.poraad.nl

De PO-Raad is de sectororganisatie voor het primair onderwijs (PO) en behartigt de gemeenschappelijke belangen van de schoolbesturen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs.

www.vroegvoortdurendintegraal.nl

Geeft (ouders) informatie en hulp bij zorgen over de ontwikkeling of het gedrag van kinderen.

www.perspectief.org

Een onafhankelijke netwerkorganisatie die samen met (kwetsbare) mensen, hun familie en vrienden werkt aan een goed leven voor iedereen.